

Belediyelerde, Üst Düzey Yönetici Kadrolar, Atanma Şartları ve Usulü

Bu makalede, belediyelerde üst yönetici kadrolara yapılacak atamalarda yetkililer ve uyulması gereken esas ve usul şartları üzerinde durulmuştur.

BELEDİYELERDE, ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KADROLAR, ATANMA ŞARTLARI VE USULÜ

Halil MEMİŞ

1. Giriş

Belediyelerde ve bağlı kuruluşlarında, birçok memur kadrosu bulunmaktadır. Bu memur kadrolarının bir kısmı üst yönetici kadrolarından ibarettir. Belediyelerde yönetici kadro olarak adlandırabileceğimiz kadrolar, Genel Sekreter, Genel Müdür, Genel Sekreter Yardımcısı, Genel Müdür Yardımcısı, Daire Başkanlığı, Şube Müdürlüğü kadrolarıdır.

Bunun yanında, ara yönetici kadro olarak adlandırabileceğimiz Şef kadroları da bulunmaktadır.

Biz bu yazımızda, bu kadrolara yapılacak atama usulünü ve bu kadrolara atanacaklarda aranacak şartlar üzerinde duracağız. Açıklamalarımıza geçmeden önce şunun bilinmesinde de fayda vardır. Aşağıda belirteceğimiz memuriyet dışında geçen, ancak atanma için gerekli sürelerin hesabında dikkate alınan sürelerin atanma süresi açısından yeterli olması, tek başına atanma şartını oluşturmamaktadır. Atanacakların, öncelikle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında, Devlet memuru olması ve maddede belirtilen öğrenim şartlarını taşıması gerekmektedir.

Bu çerçevede değerlendirmemizi;

- Görevde Yükselmeye tabi olmadan atanılabilecek kadrolar

- Görevde Yükselmeye tabi olarak atanılabilecek kadrolar

- İstisnai kadrolar

ayırımı üzerinden yapacağız.

2. Görevde Yükselmeye Tabi Olmayan Kadrolar ve Atanma Usulü

2.1. Kadrolar

Görevde yükselmeye tabi olan kadrolar, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'te belirlenmiş, bu Yönetmelikte sayılmayan kadrolara, görevde yükselme esaslarına tabi olmadan atama yapılması imkanı mevcuttur.

Bu çerçevede, bu incelememizin konusuna dahil olan ve görevde yükselmeye tabi olmayan kadroları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Genel Sekreter

- Genel Müdür

- Genel Sekreter Yardımcısı

- Genel Müdür Yardımcısı

- 1. Hukuk Müşaviri

- Teftiş Kurulu Başkanı

- Daire Başkanı

- Belediye Başkan Yardımcısı

Bu kadrolardan;

- Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı kadroları sadece büyükşehir belediyelerinde,

- Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı kadroları sadece büyükşehir belediyelerine bağlı ayrı tüzel kişiliği bulunan bağlı kuruluşlar olan Genel Müdürlüklerde (ASKİ, İSKİ, İETT vb),

- 1. Hukuk Müşaviri, Teftiş Kurulu Başkanı ve Daire Başkanı kadroları ise hem büyükşehir belediyelerinde ve bağlı kuruluşlarında,

- Belediye Başkan Yardımcısı kadroları ise diğer belediyelerde,

bulunmaktadır.

Bu kadrolara atanacaklarda aranacak şartlara geçmeden önce, büyükşehir belediyelerinde belediye başkan yardımcılığı kadrolarının bulunmadığını ifade etmemiz gerekmektedir.

2.2. Atanma Şartları

2.2.1. Kanuni Düzenleme

Bu kadroların tamamı, 1. dereceli kadrolardır. Bu tür kadrolara atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesindeki şartları taşıyan memurlardan olması zorunludur.

657 sayılı Kanuna göre bu tür kadrolara giriş için belirli yıl hizmet şartı aranmakta ve bu hizmet şartı da dereceye göre değişmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 68/B maddesine göre;

"B) (Değişik: 4/5/1984 - KHK-199/1 md.) Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabilir.([1])

(Değişik ikinci paragraf: 13/2/2011 - 6111/101 md.) Ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- a) 1 inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- b) 1 inci ve 2 nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
- c) 3 üncü ve 4 üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olması şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir. Bu sürelerin hesabında; 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi kapsamına dâhil kurumlarda fiilen çalışılan süreler ile Yasama Organı Üyeliğinde, belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı ile yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin; Başbakanlık ve bakanlıkların bağlı ve ilgili kuruluşlarının müsteşar ve müsteşar yardımcıları ile en üst yönetici konumundaki genel müdür ve başkan kadrolarına atanacaklar için tamamı, diğer

kadrolara atanacaklar için altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü dikkate alınır.

(Ek fıkra: 26/8/1993 - KHK-501/1 md.; İptal Anayasa Mahkemesinin 6/10/1993 tarihli ve E. 1993/32, K. 1993/32 sayılı kararı ile)

Bu bent hükümlerine göre atananlar atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dahil) ve diğer haklarından yararlanırlar. Bu suretle üst dereceye atananların bu kadrolarda geçirdikleri her yıl kademe ilerlemesi ve her "3" yıl derece yükselmesi sayılmak suretiyle kazanılmış hak ve emeklilik keseneğine esas aylık derecelerinin yükselmesinde gözönüne alınır. Ancak atandıkları kadro aylıkları, başka görevlere atanma halinde kazanılmış hak sayılmaz.

(Ek paragraf: 2/7/2018 - KHK-703/172 md.) Cumhurbaşkanı onayıyla yapılan atamalarda Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde öngörülen hizmet süresi şartları aranır. Üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda bu bentte öngörülen hizmet süresi yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

....."

Madde hükmüne göre atanabilmek için iki temel kriterimiz bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi hizmet süresi, diğeri ise öğrenim düzeyidir.

2.2.2. Hizmet Süresi

2.2.2.1. Genel Olarak

- 1 inci dereceli Genel Sekreter ve Genel Müdür kadrolarının ek göstergeleri 7000 (ek göstergesi 5300 'den yüksek) olduğundan, bu kadrolara atanacaklarda en az 12 yıl hizmetin bulunması gerekmektedir.

- 1 inci dereceli Genel Sekreter Yardımcısı ve Genel Müdür Yardımcısı ek göstergeleri 4400, 1. Hukuk Müşaviri, Teftiş Kurulu Başkanı ve Daire Başkanlığı kadrolarının ek göstergesi 4200 (ek göstergesi 5300 'den az) olduğundan, bu kadrolara atanacaklarda en az 10 yıl hizmetin bulunması gerekmektedir.

- 1 inci dereceli Belediye Başkan Yardımcısı kadrolarının ek göstergesi 3600 (ek göstergesi 5300 'den az) olduğundan, bu kadrolara atanacaklarda en az 10 yıl hizmetin bulunması gerekmektedir.

2.2.2.2. Hizmet Süresine Dahil Çalışmalar

Yukarıda belirtilen hizmet sürelerinin ne kadar olduğu belirtilmiştir. Ancak bu hizmet sürelerinin tamamının memuriyette geçip geçmediği ile bu hizmet sürelerine hangi çalışmaların dahil edilmesi gerektiği de önem arz etmektedir. Madde hükmüne göre hizmet sürelerinin hesabına;

- 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2'nci maddesinde belirtilen kamu kurumlarında([2]) her ne statüde olursa olsun geçen hizmet sürelerinin (işçi, sözleşmeli, vekil memur vb.) tamamı,

- Yasama Organı Üyeliğinde (milletvekilliğinde), belediye başkanlığında, belediye ve il genel meclisi üyeliğinde, kanunlarla kurulan fonlarda, muvazzaf askerlikte, okul devresi dâhil yedek subaylıkta ve uluslararası kuruluşlarda geçen sürelerin tamamı

- Yükseköğrenim gördükten sonra özel kurumlarda veya serbest olarak çalıştıkları sürenin altı yılı geçmemek üzere dörtte üçü,

dikkate alınır.

Memuriyet sürelerinin dışında geçen sürelerin hesabındaki 6 yıl ibaresinden, yüksek öğrenim gördükten sonra özel kuruluşlarda veya serbest olarak çalışılan sürenin toplamının dörtte üçünün 6 yılı geçemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir. 12 yıllık serbest çalışma süresi olan bir kişinin bu süresinin dörtte üçü 9 yıl olmasına rağmen, mezkur düzenleme gereğince 6 yılı değerlendirmeye alınacaktır.

Yukarıda belirttiğimiz süreler açısından istisnai bir düzenleme ise, 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 68/B maddesine eklenen fıkra ile getirilmiştir. Buna göre, üst kademe kamu yöneticisi sayılmayan daire başkanı ve bu kadrolara denk yönetici kadrolarına yapılacak atamalarda öngörülen hizmet süresi, yükseköğrenim gördükten sonra beş yıl olarak uygulanır. Ancak bu beş yıllık sürenin hesabında Devlet memurlarının kazanılmış hak aylık derece ve kademesinde değerlendirilen hizmet süreleri esas alınır.

Diğer bir ifade ile, yukarıda da belirttiğimiz üzere daire başkanlıklarının ek göstergesi 3600 olmasından dolayı, 4 yıllık yükseköğrenim bitirenler için 10 yıllık, 2 yıllık yükseköğrenim bitirenler için 12 yıllık hizmetlerinin olması gerekmektedir. Bu durum, hizmet sürelerinin tamamı memuriyette geçenler için de caridir. Bu hüküm, başka hizmetleri olmadan veya başka hizmetleri dikkate alınmadan, memuriyette 5 yıllık hizmeti olanların Daire Başkanlığı kadrolarına atanabileceğine ilişkindir. Bu konu ile ilgili Cumhurbaşkanlığı görüşü için [tıklayınız](#).

2.2.3. Öğrenim Düzeyi

Yukarıda belirttiğimiz kadrolara atanmanın yapılabilmesi için hizmet sürelerinin yanında, yükseköğrenim görmüş olunması da şarttır. Dört yıldan az süreli yükseköğrenim

görenler için bu süreler iki yıl ilave edilir.

2.3. Atanma Usulü

2.3.1. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanınca Atanacaklar

Gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49 uncu ve gerekse 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Personel istihdamı" başlıklı 22 nci maddesine göre, genel ilke olarak belediye personeli için belediye başkanı, büyükşehir belediyesi personeli ise büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır.

Ancak; genel sekreter, büyükşehir belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Bunun yanında; 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 11 inci maddesine göre büyükşehir belediyelerine bağlı kuruluşların (İSKİ, ASKİ vb) genel müdürleri büyükşehir belediye başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Anılan Kanunun 7 nci maddesine göre ise, genel müdür ve genel müdür yardımcılarını yönetim kurulunun tabii üyeleridir. Bunlar dışındaki yönetim kurulu üyeleri de, büyükşehir belediye başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.([3])

2.3.2. Belediye Başkanınca Atanacaklar

Büyükşehirlerde, Daire Başkanları, Teftiş Kurulu Başkanı ve 1. Hukuk Müşaviri ve Genel Sekreter Yardımcıları, Genel Sekreterin teklifi ve Büyükşehir Belediye Başkanının onayı ile atanırlar.

Su ve Kanalizasyon İdarelerinde, Daire başkanları, Teftiş ve Kontrol Kurulu Başkanı ve 1 inci Hukuk Müşaviri Genel Müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve Büyükşehir Belediye Başkanının onayı ile atanırlar.

Normal belediyelerde Belediye Başkan yardımcılarını ise, Belediye Başkanının onayı ile atanırlar.

3. Görevde Yükselmeye Tabi Olarak Atanılacak Kadrolar ve Atanma Usulü

3.1. Kadrolar

Görevde yükselmeye tabi kadrolar, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik'te belirlenmiştir. Burada, sadece Müdür ve Şef kadroları üzerinde durulacaktır. Bunun haricindeki kadrolar, görevde yükselme sınavlarının açılması ve

diğer hususlarla ilgili olarak adı geçen Yönetmeliğe bakılabilir.

Bu çerçevede, bu incelememizin konusuna dahil, görevde yükselmeye tabi kadroları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Normal Belediyelerdeki Müdür Kadroları
- Büyükşehir Belediyeleri ve Bağlı Kuruluşları Şube Müdürü Kadroları
- Şef Kadroları

3.2. Atanma Şartları

3.2.1. Müdür ve Şube Müdürü Kadroları

3.2.1.1. Genel Şartlar

- Görevde yükselme sınavında başarılı olmak.
- 657 sayılı Kanununun 68 inci maddesinde belirtilen atanabilme şartlarını taşımak
- Görevde yükselme sınavlarına son müracaat tarihi itibarıyla en az bir yıl süreyle atamanın yapılacağı yerel yönetimde çalışmış olmak.

3.2.1.2. Özel Şartlar

- Fakülte veya en az dört yıllık yüksekokul mezunu olmak.
- Görevde yükselme sınavlarına son müracaat tarihi itibarıyla, görevde yükselme yönetmeliğinin 7/1(a)-2 maddesinde belirtilen alt görevlerde çalışma sürelerine sahip olmak.

3.2.2. Şef Kadroları

3.2.2.1. Genel Şartlar

Genel şartlar, Müdürler için öngörülen şartlarla aynıdır.

3.2.2.2. Özel Şartlar

- En az iki yıllık yüksekokul mezunu olmak,
- Görevde yükselme sınavlarına son müracaat tarihi itibarıyla, görevde yükselme yönetmeliğinin 7/1(e)-2 maddesinde belirtilen alt görevlerde çalışma sürelerine sahip olmak.

3.3. Atanma Usulü

Belediyelerdeki (büyükşehir ve diğer belediyeler) müdür, şube müdürü ve şef atamaları belediye başkanının onayı ile yapılır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Teşkilat ve personel" başlıklı 12 nci maddesine göre su ve kanalizasyon idarelerinde; müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile, diğer personel ise genel müdür tarafından atanır.

4. İstisnai Kadrolar

4.1. Genel Olarak

Belediyelerdeki Özel Kalem Müdürü kadroları, 657 sayılı Kanununun 59 uncu maddesine göre; istisnai memuriyet kadrolarındandır.

Özel kalem müdürü kadrolarına, 657 sayılı Kanununun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve dereceye yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın tahsis edilmiş derece aylığı ile memur atanabilir.

Bu şekilde atanan memurların buldukları bu kadrolar emeklilik aylığının hesabında ve diğer memurluklara naklen atanmalarında herhangi bir sınıf için kazanılmış hak sayılmaz. Bu görevlerde bulunan memurların emeklilik kıdemleri yürümekte devam eder.

4.2. Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosu Bulunan Belediyeler

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine göre,

- Büyükşehir belediyeleri,

- İl belediyeleri ve

- Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik uyarınca norm kadrosunda Özel Kalem Müdürü bulunan belediyeler (Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğe göre, Özel Kalem Müdürü kadrosu büyükşehir belediyeleri, il belediyeleri, C-9 ve üzeri gruplarda bulunan büyükşehir ilçe belediyeleri ve D-14 ve üzeri gruplarda bulunan ilçe belediyeleri için öngörülmüştür. Norm kadrosunda özel kalem müdürü öngörülmeyen belediyeler, bu kadroyu ihdas edememektedirler.)

Özel Kalem Müdürü istihdam edilebilmektedir.

4.3. Özel Kalem Müdürlüğüne Atanabilecekler

Buna göre özel kalem müdürlüklerine; memurlar arasından atama yapılabileceği gibi, işçi olanlar veya herhangi bir görevi bulunmayan vatandaşlar arasından da atama yapılabilir.

İşçiler veya herhangi bir görevi olmayan vatandaşlar tarafından yapılacak atamalarda, atanacak kişilerin Devlet memuru olma şartlarını taşımaları gerekmektedir.

4.4. Atama Yapılabilmesi İçin Gerekli Şartlar:

Atama yapılabilmesi için gerekli şartları, atama yapılacak kişinin durumuna göre kategorize etmek gerekmektedir:

4.4.1. Memurların Atanması

Belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından yapılacak atamalarda herhangi bir yerden izin alınmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak, başka kurullardan yapılacak atamalarda belediye personel giderlerinin 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesindeki sınırı aşması halinde anılan Kanunun Geçici 1 inci maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanından izin alınması gerekmektedir.

4.4.2. Açıktan Atama (İşçilerin veya Dışarıdan Herhangi Birinin Atanması)

Özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan atamalar için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanından izin alınması gerekmektedir.

Belediye personel giderlerinin 5393 sayılı Kanununun 49. maddesindeki sınırı aşması halinde ise bu izinle birlikte aynı zamanda, anılan Kanunun Geçici 1. maddesi uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin alınacaktır.

İzin ile ilgili yazışmalar doğrudan Çevre, Şehircilik İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü ile yapılacaktır.

[1] 21/2/2013 tarihli ve 6428 sayılı Kanununun 18 inci maddesiyle, bu paragrafta yer alan “Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı” ibaresi “Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Sınıfı ile Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı” şeklinde değiştirilmiştir.

[\[2\]](#) 217 sayılı KHK

Madde 2- Bu Kanun Hükümünde Kararname kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşları şunlardır:

- a) Genel bütçeye dahil dairelerle, katma bütçeli idareler ve bunlara bağlı kuruluşlar,
- b) İl Özel İdareleri ve belediyeler, bunların birlikleri ve bunlara bağlı iktisadi müesseseler, işletmeler,
- c) İktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri,
- d) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları dışında kalan ve kamu fonu kullanan, özel kanunlarla veya bunların verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kuruluşları ve bu nitelikteki bankalar ve bunların en az sermayesinin yarısından fazlasına iştirak suretiyle kurdukları müessese, ortaklık ve iştirakler,
- e) Döner sermayeli kuruluşlar ile özel kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları.

Askeri kurum ve kuruluşların 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ile ek ve değişikliklerine tabi personeli bu Kanun Hükümünde Kararnamenin kapsamı dışındadır.

[\[3\]](#) Yönetim kuruluna atanan üyelerin hizmet süresi 3 yıldır. Süresi dolanlar yeniden atanabilirler. Bir üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, yerine atananlar daha önceki üyenin süresini tamamlarlar. Yönetim Kuruluna atanacak olanların su ve kanalizasyon idaresinin konusuna giren teknik işlerde, yöneticilikte veya işletmecilikte uzmanlaşmış bulunmaları ve uzmanlıklarına uygun yüksek öğrenim görmüş olmaları gerekir.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA